

NEMUSÍŠ ČEKAT NA “AŽ”

úvodník za přítomnosti Ridiny Ahmed

Nerad bych čtenáře hned na úvod třetího čísla zpravodaje Mladý vyplašil, ale pátek byl dnem ve kterém Mladá scéna začala končit. Skončil totiž první seminář, seminář pro pedagogy s Ridinou Ahmed. Probíhal v ústraní, v Kostce za Pražskou bránou, v budově bývalé synagogy, celých sedm minut chůze od Záložny. Spolu s Učkem u Malvaňáku (15 minut chůze) tak získávají status nejvzdálenějších velvarských míst. Vřele však doporučujeme tyto vzdálenosti překonat ještě během tohoto víkendu. Ridina Ahmed je muzikantka, performerka a spisovatelka. V dnešním úvodníku a reportáži ze semináře se tedy podíváme na to, co se od středy do pátku dělo za Pražskou bránou.

Jak se na Mladou scénu díváš zvenčí?

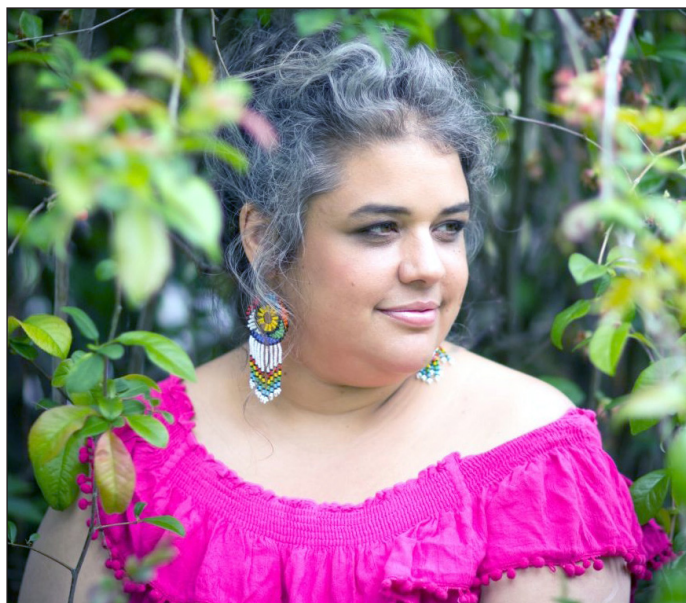
Mrzí mě, že jsem tu nemohla být víc. Moc bych chtěla vidět například představení pedagogů, které jsem měla na workshopu. Se středoškoláky se setkávám v rámci své práce. Teď jsem vydala knížku *Moje tělo je moje*, která je dokumentárním svědectvím teens o vztahu k jejich tělu. Obecně vnímám tuto generaci jako velmi citlivé lidi. Jsem hrozně alergická na ty snowflake kecý. Jsou křehcí, ale já to vnímám jako velký posun vůči naší generaci, neboť jsou v kontaktu s tím, co prožívají a co se děje okolo nich. Tuto generaci setkávám v různých kontextech a obecně bych řekla, že jsou v něčem fakt dál. Jsou zranitelní a zranění a já se jim vůbec nedivím. Mám pocit takové trvalé omluvy za to, že jim předáváme svět v takovém stavu.

Nakoula jsi téma změny, mluvila jsi o tom, co se měnit nedá. Zároveň pedagogika, lektorská práce či psychologická práce k nějakým změnám směřuje a v možnost změny věří.

Pokud je něco, co se změnit nedá, tak hledám, co změnit v sobě, abych s tím mohla žít. Když mi někdo zemře, nebo si nesu vinu za to, že jsem něco zpackal, tak jsou to věci, které nejdu změnit, ale můžu se rozhodnout, jak s tím naložit. Omluvit se? Neomluvit se? Jít k terapeutovi? Nejsem terapeutka, jsem muzikantka, ale pořád pro mě platí, že jediné co mohu změnit jsem já sám.

Zároveň jsi muzikantka - výkonná umělkyně, a zároveň lektorka, organizuješ konferenci *Hlasohled*, pořádáš besedy, informuješ lidi skrze podcasty, prostě se staráš o celý systém. Jak se ti žije v těch rolích, vnímáš to vůbec jako odlišné role?

Mně přijde, že se ty věci krásně doplňují. Nevnímám to tak, že se starám o systém, spíš jen dělám co můžu, abych se uživila a trochu mě to bavilo. Baví mě kombinace koncertování a vedení hlasových workshopů. Vyžaduje to ode mě jiný skill:

ten koncert musím opravdu řemeslně odpracovat a práce ve skupině je úplně opak, mohu tam být úplně “nevýkonostní”, přitom zažívám blízké spojení se skupinou. Daleko víc civilně, lidsky, než na koncertě. Sytí mě to. Mám pocit, že naše společnost, jak jsme si ji nastavili je vlastně velmi osamělá. Hlasohled teď usnul, protože jsme nedostali granty. Podcasty v Českém rozhlase jsou pro mě také velmi blízká osobní setkání. Vlastně jdu pořád po té blízkosti. Táta byl ze Súdánu, z obrovské rodiny a je ve mně pořád nějaký stesk...vlastně nevím ani po čem. Tak si to kompenzuji skrze to, co dělám.

Chtěl bych se vrátit ke knížce *Moje tělo je moje*, se kterou souvisí i tvůj podcast a performance *Sádlo*. Kdybys o tom měla podat zprávu lidem z festivalu, kteří to třeba neznají, jak bys jim to představila?

Tyhle projekty souvisí se mnou jako s dítětem, které bylo šikanované. Hlavně za to, že jsem černá, ale i za tloušťku (byť když se podívám na staré fotky, tak jsem vlastně vůbec tlustá nebyla, to přišlo až potom). Tuhle šikanu jsem neuměla moc sdílet a je to něco, co sebou fakt vleču, protože už je to nějak vrostlé do mého vnímání světa. Vrostlé do toho, jak je bezpečný nebo není. Snažím se to aspoň přetavit ve výhodu, že mám velké pochopení pro lidi, kteří se cítí vyloučení, nemilovaní, nemilovatelní... Představení i podcast *Sádlo* vyšly z mé potřeby promluvit o tom, jak společnost zachází s lidmi, kteří žijí s nadváhou.

ZVUKOVÉ VZÝVÁNÍ

Seminář Zvuk - lektorka Lucie Páchová

Zkouška zvuku, testing... testing. Tak... zapínáme nahrávání a můžeme.

Mikrofony snímají, podrážky šmejdí a šouchají po povrchu, snaží se ustanovit si rytmus. Když se člověk nechá vézt cestou samou takměř poslepu, s očima skloněnými nebo naopak zírající vzhůru, trochu jako neobratné nedovyvinuté mládě, sice toho moc nezří, ale šepot se mu odhalí. Třou o sebe kameny po došlapu... Jak říká Petr Váša, vítr vane, listí šustí, poslouchejte ticho! Ten hluk, který vyvěrá i z nedošlápnutých kroků... Zní absence zní, nedozvučená, protože jsme se ještě nenačili pořádně pracovat s programem.

Když má člověk skládat ze svého prostředí, musí nad sebou kontrolu přenechat okolí a nebát se experimentu. Důležité je si uvědomovat věc jednu, že ve fyziku je síla k nepopření, jsme jí chtě nechtě věčně podmaněni...

...

Matérie jsou rozkládány do tamních veličin, do prvopočátečních hodnot takových, jakými byly když svět ještě slyšel a odpovídal na všechn ten řev a hřmot. Vždyť to člověk šlape po sakrálních kusech šutru, když v pozadí ho vzývá zvon.

Kakofonie Dědova ranního štrachání v kuchyni, nebo snad zakládání prvního ohně... Těžké je zasadit se do časoprostoru, protože tolik hlasů světa přežilo nás všechny. Nechtě tělo vede-no je zvukem, ať už jde a klapot bot na rozpálených dlažebních kostkách starého náměstí, nebo o hod či skok do rozlámaných dlaždic, jež jsou navždy odsouzeny ke strážní vchodových vrat.

Tak jako naše těla mohou v imaginaci reprezentovat nesčetné obrazy, jichž je stokrát víc než-li si za normálních okolností povolujeme vnímat, hlas zeminy i konstrukcí se vroucně snaží režirovat naše všední dny. Naslouchejte mluvě i nářku ztýraných a chátrajících stěn domů, mourů, záhonků, pařezů, ale nebojte se je pohladit. Věřím, že nám chtějí odpustit, přeci jen nekoušou a nic vám snad neudělají. Mikrofony jsme k nim přiložili a nechali je naříkat, popěvovat, pobrukovat, našeptávat... šepť, šepť, šepť...

...

Touhle řečí se chci naučit mluvit.

...

Měla jsem tu čest zúčastnit se na jedno dopoledne workshopu Lucie Páchové se zaměřením na zvuk. Premisa mi zněla velmi zajímavě, ale přeci jenom už mám seminářů a workshopů s podobným záměrem za sebou několik. Každopádně, člověk může být vždy mile překvapen, hlavně když se nachází v tak dobré společnosti.

Už i při jakési rozehrívací aktivitě mi začalo být zřejmé, že jsem podcenila rozmezí průzkumu zvuku, které za tak krátkou chvíli zvládneme, a i to, že když ho necháme vydrásat se z hlubin

ven, zvládne být až takovým metaforickým samotným hybatelem těla.

Po rytmickém tanci jsme si vytížení ulehli na zem, sledovali vzorec našeho dechu a pomocí arytmiického bručení se zvedli znovu na nohy, a vytvořili sbor, který ale nebyl stavěn na učené melodičnosti, ale spíš na melodii takové, kterou nalezne snad jen člověk do sboru a cvičení zasvěcený.

Dalším fascinujícím elementem workshopu, byl vlastní pokus o nahrání audiowalku. Vydali jsme se tak na poměrně krátkou procházku od základní umělecké školy přes stinný podchod až ke stadionu. Však jak už bylo naznačeno v mé úvodní reflexi, i u této krátké procházky nelze vystihnout jednoznačnou trajektorii a prožitek. Účastníci byli rozděleni do dvojic s tím, že jeden člověk měl na uších sluchátka a mikrofony, druhý držel analogové nahrávací zařízení. Nechávali strhávat svou pozornost bujarými výjemy přírodními, hlasy kolemjdoucích, či svým vlastním průzkumem zvukového potenciálu okolního materiálu.

Pro mě možná nejpůsobivějšími kreacemi, které jsem zatím měla šanci zakusit, byly volnoformátové zvukové nahrávky, při kterých se účastníci po dvojicích měli inspirovat jedním z navrhovaných témat; 1) sondáž, 2) prostor, kde nikdo dřív nebyl a 3) ups. Během třiceti minut, kdy dvojice na těchto výtvorech pracovali, jsem si udělala malé audio intermezzo na rozjímání na schůdkách ze zadní strany kostela.

Závěrečná reflexe vzniklých děl ve mě vyvolala neuvěřitelný komfort. Jak i záhodné, těžce identifikovatelné zvuky mohou v hlavě evokovat tak komplexní a konkrétní obrazy, ale i jak se mohou tyto zvuky prolínat s hlasy do útvarů s mimořádnou škálou interpretačních možností.

Workshop pokračoval i na další den a ukázky výtvorů vám budou zprostředkovány v závěrečném čísle.

Lucia Jacková

OUÉÉÉJ OUÉÉJ JOM MAEOMÁ TIP TIP TIP, VŽUM

Seminář pro pedagogy - lektorka Ridina Ahmed

Hlasově-pohybový seminář pro pedagogy se odehrává v bývalé židovské synagoze, která byla přebudována na volnočasové centrum. Je 26. 6. 2026, venkovní teplota 36 stupňů. Přicházející Ridina Ahmedová se při pohledu na účastníky workshopu rozpovídá o tom, že lidé v Africe se koupají dvakrát denně, aby zůstali ve vedrech hezky voňavoucí.

Workshop začíná klasickou chůzí po prostoru, účastníci se „ladí“ na své tělo, všímají si toho, jestli je něco bolí, jaké části těla vnímají více, jaké naopak méně, zkrátka se snaží si při chůzi všimnout, jak se obecně mají. Po chvíli se zastavují a ještě na místě kroutí hlavou, protahují chodidla, masírují sami sobě záda.

Následné zadání směřuje k tomu, aby si všichni přítomní zavřeli oči a zaměřili svou pozornost na jednotlivé části těla od chodidel až po šesulku. Ridina zdůrazňuje, jak jsou důležité tři části chodidel: pata, polštářek pod palcem a polštářek pod malíčkem. Když na ně rovnoměrně rozprostřeme váhu, naše tělo pak stojí rovně. „Zpívání je jako zahradní hadice. Když za ni moc zatáhnu, tak z ní voda těžko poteče. Naopak, když ji dostatečně nenatáhnu, tak z ní také voda těžko poteče. Hadice musí být průchodná. Stejně tak naše tělo by mělo být průchodné, když se moc předkláním nebo moc zakláním, hlas a dech bude mít problém proudit.“ vysvětluje lektorka. Kromě uvolnění horizontálního se všichni zaměří i na uvolnění vertikální. Rozhoupávají kotníky, kolena, pánev, ramena, krk. Všichni se začínají pohupovat, jako kdyby stáli na palubě lodi. Lektorka Ridina hned asociuje: „Představte si, že jste taková mořská řasa. Plosky nohou máte srostlé se zemí, ale zbytek se vlní podle vodních proudů. Tím vytváříme prostor pro dech, jako by byl návštěva, kterou zveme dále.“

Dále si účastníci představují, že jim někdo dal velkou vonící kytici a zkouší si k ní přivonět. „Ještě si zkusme představit, že jsme měli celý den kolem pasu těsný opasek, ale nyní jsme ho rozepnuli a odhodili. To je úleva, to je prostoru!“

Práce s představou, která hýbe hlasem i dechem, se ukazuje jako funkční a nenásilný prostředek, který účastníkům pomáhá, aby se přirozeně uvolnili a postupně ztratili ostych i tací, kteří mají z veřejného zpívání strach.

Následně se lidé stávají sprejem, který syčí, a svým hlasem sprejují stěny místnosti. V malování hlasem pokračujeme, ovšem sprej měníme za štěteček, který vydává drobné zvuky „tip tip“, a štěteček zase měníme za malířskou štětku, která „natírá“ zvuky typu „vžuuuum“.

V následujících odstavcích bude těžké popsat obsah cvičení, protože se účastníci proměňují v roztodivné ozvučené objekty, ale zaznamenala jsem si alespoň zvukový záznam: „Třřřřřř žuch. Uuááááááou. Ua. Ua. Áááááha. Ua.ua. nynynynyny. Pam pam pam. Ťup ťup ťup piť! Hmhmhmhmhmhmhmhmhmhm. Íííííííí.“ Následuje rozdě-

lení do dvojic. Jeden z dvojice „tahá“ zvuk z druhého, poté se střídají. Vypadají jako hodně zvláštní dirigenti a druzí jako jejich hodně zvláštní nástroje. Někdo zní jak naklepávající se maso. Jiný dýchá jak zafuněnej pes. Z dalšího je hlas tahán jak z chlupaté deky nebo převaluje v puse hlas jako bonbónek. Kdyby někdo neznámý vešel do učebny, možná bude trochu pochybovat o mentálním zdraví účastníků. Občas to vypadá jak u zubaře, který někomu právě vytrhl zub.

„Mně při tom praskly kalhoty.“ Sděluje vedoucí plzeňského souboru Michal Ston, který si představu s uvolněným páskem vyložil příliš doslovně.

Lektorku Ridinu inspirace saharským subtropem neopouští a začíná si prozpěvovat africkou písničku: „Bam ba eoooo em dééé. Ouéééj ouééj jom maeomá. Naj na néj om né.“ Ostatní se k motivu přidávají. Ve chvíli, kdy už si jsou účastníci v popěvku jistí, lektorka rozděluje skupinku na dvě poloviny a písnička začíná znít jako kánon.

Tématem přehlídky je Péče, a proto přichází cvičení Hlasová lázeň. Jeden z účastníků si vždy lehne doprostřed na nachystanou provizorní „postýlku“ (karimatku), ostatní kolem něj prochází za zpěvu kanonické africké písně. Zážitek ležícího se zavřenýma očima (ozkoušeno na vlastní kůži redaktorky) je podobný poslechu stereo hudby, akorát, že se hlasy zpívajících ozývají ze všech stran.

Završením celého workshopu je práce s kartičkami Dixit. Účastníci si vyberou 4 kartičky s fantazijními malůvkami a jednu z nich mají za úkol ozvučit vlastním hlasem. Ostatní poté hádají, o kterou z možných karet šlo.

Moje úloha pozorovatelky se v průběhu workshopu změnila v roli účastnice, která sice odcházela z volnočasové synagogy, ale cítila se dokonale opečovaná. Jako kdyby použití hlasu smývalo nánosy negativních emocí z předchozích týdnů před přehlídkou.

Veronika Zárubová

Frgál na nitkách, Brno:
Okenice

MILOSRDNÁ DĚTSKÁ ŠKODOLIBOST

Rozhovor se souborem

**Jako tradiční úvod, zvládli byste prosím ve zkratce nějak vy-
stihnout dynamiku vaší skupiny?**

Hodně čerpáme z našich rozdílů, ale zároveň máme skvělou schopnost se naladit na stejnou vlnu, a v tom případě přichází různorodé nápady ze všech stran, které se ale v nějakém středu střetnou, a dále tu vzniklou myšlenku rozpracováváme a hlavně si s ní hodně hrajeme.

Nemáme nad sebou žádnou dohlížející postavu, a právě proto musíme dbát na upřímnost, a zatím jsme se ještě nepozabíjeli, což beru jako známku úspěchu.

Nějaká moje hlavní asociace z představení je nadnesení tématu jakéhosi kultu osobnosti, kdy legitimita nebo hodnota výpovědi je posilněná, schovaná za nějakou záštitu, nebo čistě už předem zabarvena, když zazní konkrétní jméno. Jak to interpretujete vy?

Zrovna v případě naší inscenace je to určitě patrný motiv, ke kterému pobízí, ale určitě to nebylo úplně záměrné. Jméno autora předlohy se zrodilo až v závěrečné fázi...

Všechny součástky té inscenace jsou velmi různorodé, tak jsme hledali klíč k jejich zastřešení... právě proto Otakar Migawka.

Chtělo se nám využít dětského škádlení a škodolibosti, dát všechny diváky na stejnou úroveň, protože autora nikdo předem znát nemohl, a i kdyby se ho někdo snažil vygooglit, vygooglit se nedá.

Jména v uměleckém prostředí stimulují nějaké FOMO nebo zlý pocit z neadekvátních znalostí, což je něco, co jsme chtěli vnést do hry.

Překvapily vás nějaké významové roviny, které vám v průběhu tvorby inscenace nechtěně vyrašily?

I z opravdu nahodilých scén vždycky význam vzniká. Chronologii jsme vlastně vybrali tak, že jsme různé vymyšlené situace napsali na papírky, zamíchali a následně teda takhle nahodile rozmístili, pak za účelem vytvoření dynamičnosti a gradace poupravili.

Po poskládání nesmyslných věcí do jakéhokoliv útvaru je člověk kreativní natolik, že z nich vzejdou často absolutní smysly.

Bylo moc pěkné vidět, jak se diváci přiznali k tomu, že byli až do samého konce fakt napálení. Právě proto i ty následné komentáře k tomu pokračují po té naší hravě vlně.

Lucia Jacková

KABARETNÍ PARTY NA CESTĚ DO ČESKÉ TŘEBOVÉ

Recenze recenzetská, z pohledu naší profesionální recenzentky

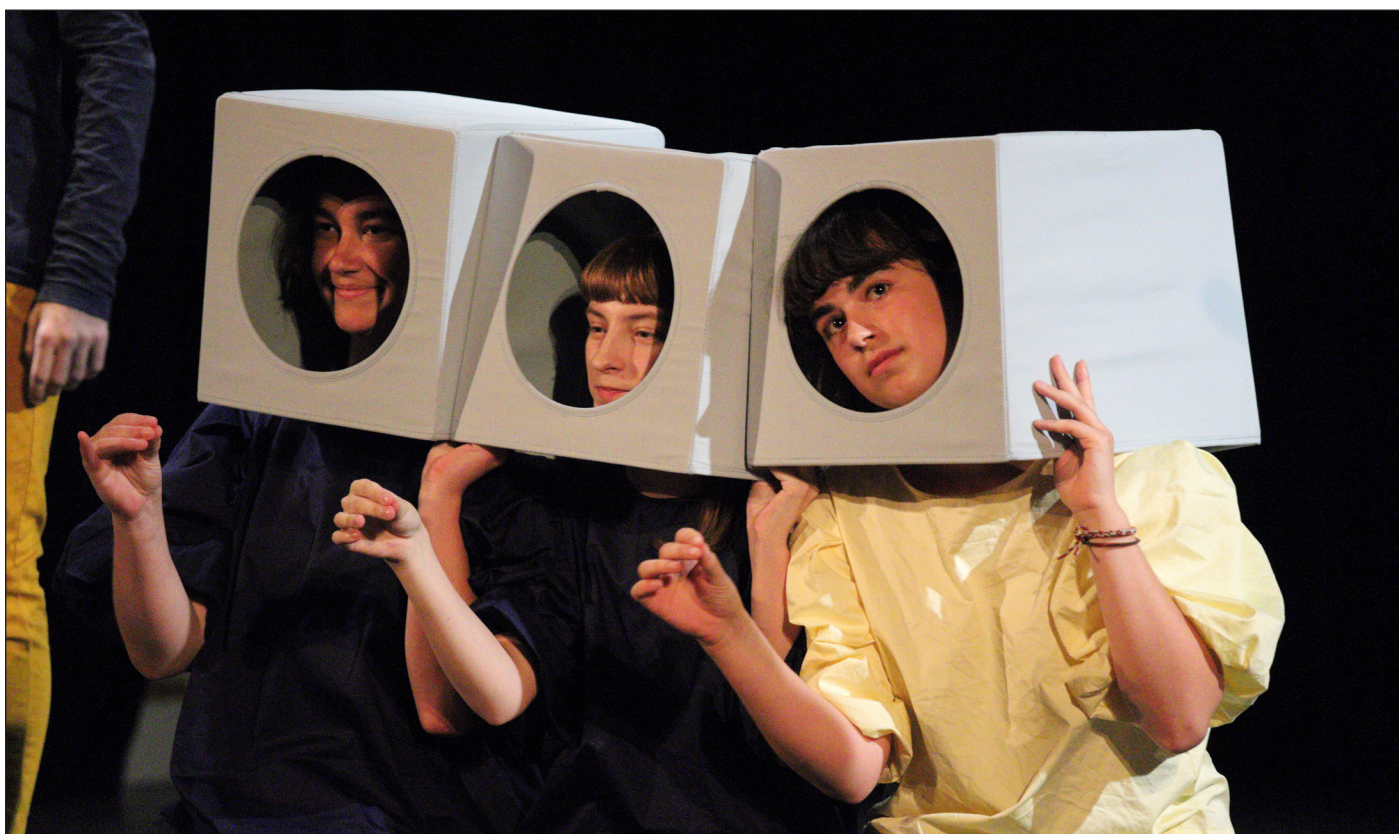
Doslova miluju, když někdo umí zacházet s rodným jazykem, pohrávat si se slovy a slovními hříčkami, zkrátka si radostně užívat možností, které poskytuje čeština. A pokud je to spojeno i s pohráváním si s prostorem a scénickými artefakty na scéně, pak mají performeři u mě vyhráno. Frgál na nitkách ovšem ve svých Okenicích či Okenici přidal ještě něco navíc, čímž se přihlásil k tradici cimrmanovských hříček, totiž jistou magičnost ve formě nalezeného odkazu neznámého básníka Otakara Migawky, z jehož díla údajně vycházejí. Nenaletěla jsem, i když na počátku jsem přece jen na chvíli zaváhala...

Sympatické je, že si tato dada koláž (či kabaretní party?), která má v sobě bezpočet hravých, vtipných střípků slovních, hudebních, pohybových, předmětových i loutkových, nehraje na velké umění, ale svým způsobem uměním je. Jak bylo řečeno na diskusi, dokáže v nás probudit vnitřní dítě, zaujatou fantazii, hravost a hračičkářství. A podnětů, které lze podle libosti rozvíjet, je tu bezpočet. Velmi dobře je zvolené prostředí oživené šesti kostkami (úložnými boxy z IKEA), s nimiž se tu zachází velmi dovedně. Tento soubor nepotřebuje žádný velkolepý light design, neboť dokáže vykouzlit skvělou atmosféru pouhými baterkami, jejichž potenciál je tu dokonale využit. A to jak k osvětlení vnitřku boxíků, tak i podsvícení obličejů či mikrofonu coby světelného majáku. To, co mě okouzlo nejvíc, bylo využití vlastního těla, tedy především končetin a prstů, zejména k vytvoření minipříběhů (například počáteční nahlížení do jednotlivých pokojíků, zabydlených bytostmi vytvořených z

ukazováčků a prostředníčků, líčení noční můry – stvoření stvůry, s níž je nutno se smířit). Spousta hlášek, hravě zacházení se stupňujícími se gagy (např. hlášení z vlaku, postupně prezentované v češtině, slovenštině, angličtině... až se v našich myslích doslova rozplynou do nesrozumitelná, příhoda s holčičkou, která nechtěla jet MHD, ale jít v dešti pěšky, ale byla donucena maminkou jet MHD, kde ohrožuje spolucestující deštníkem a nenechá si vymluvit, že ho není třeba, či hláška o zmizení faráře, která může být počátkem detektivky, ale končí banálním oznámením, že jen prostě odjel na pár dní k matce, a spousta dalších příjemných hovadin, včetně variací na srozumitelnost dějá vu (slovní hříčka ŽE DĚŽA VÍ, či snad NEVÍ?). A dokáže se nám do toho вплést i lehká historie, připomínka pohodové brněnské kavárny, kde ctihodné dámy sedí patrně už od založení, ale pánové odešli, to vše doprovázeno nostalgickou melodikou písne Oldřicha Nového Jen pro ten dnešní den...

V této necelé půlhodince prostě všechno sedí tam, kde má, ať je to hudba (ještě před počátkem zvuk houslí svolává diváky do sálu), slovo, pohyb, zručná hra s předmětem, nebo nenásilná herecká souhra. I když proti souboru hrál dosti nevyhovující prostor – jistě fungují lépe v intimnějším prostředí, kde jsou diváci na stejné úrovni jako herci – nedali se a divadlem potěšili. Včetně doušky na závěr, že představení je o ničem a že onen básník Migawka existuje jen v jejich hlavách. Jinak by mi to nedalo spát a Google ani AI by mi nepomohly.

Jana Soprová

SCROLL BABY SCROLL

Recenze studentská, z pohledu studentky výchovné dramatiky, který se učí tím, že píše

Soubor Frgál na nitkách si mě dnes na svou nitku skutečně namotal. Jsem toho pořád plný, nicméně se pokusím svoje třeskové myšlenky na chvíli urovnat a nasměrovat je do klávesnice.

Zprvu na jevišti spatřujeme lampu, ovládací konzoli světla a hradbu organizérů z IKEA, ta zdá se být letos hlavním dodavatelem scénografie přehlídky. Na prvopočátku se dozvídáme o autorovi Otakaru Migawkovi, jehož život nebyl ničím zajímavý, a soubor si jej přece jen zvolil ke zpracování. Sympatické, říkám si. Následuje montážovitá smršť situací, které se zdají být založeny na autorově díle. Každá situace, chcete-li dílek skládačky, je nejen perfektně vypointovaná, ale rovněž přináší nové nápady, vyhýbá se prosté ilustraci a je rytmicky zvládnutá. Interpretační dovednosti herců-tvůrců jsou na mimořádně vysoké úrovni, jednájí přirozeně, zdánlivě spontánně a přitom kultivovaně. Zkrátka s radostí sleduji z mého pohledu skvělé zpracování díla pro mne dosud neznámého autora a zvesela ignoruji všechny nesrovnalosti v obsahu textu.

Tím se dostávám ke klíčovému momentu inscenace, který vše výše zmíněné nejen posouvá o další rozměr, ale otevírá dle mého názoru neskutečně vyspělou a aktuální otázku. Dozvídám se totiž, že onen zmiňovaný autor neexistuje.

Soubor velmi sofistikovaně volí prostředky, které jsou typické pro určitý, řekněme, scénický trend mladých souborů poslední doby (mikrofon na jevišti, baterky, nástroj na jevišti...), a já tak automaticky v kombinaci s brilantním provedením věřím inscenaci vše, co na jevišti zmíní. Soubor se tak dokonale trefuje do dilematu, které mi poslední dobou leží v hlavě: Nakolik skutečně záleží na záměru souboru a nakolik se zaklínáme svou představou o ideálním jevištním provedení? Jak moc opravdu

jdeme do hloubky a jak moc se přístup současného diváka blíží scrollování Pinterestem? Jak moc tišíme svůj estetický hlad líbivě vypadajícím brainrotem a jde skutečně každému o to, o co říká, že mu jde? Nejednáme občas trochu jako divadelní pokrytci? Možná ne, možná ano, vlastně nevím. Nevím ani, jestli na to mohu někdy přijít.

Vím ale jednu věc. Když jsem se dozvěděl, že autor nikdy neexistoval, nepocítil jsem se jakkoli podveden. Spíš jsem cítil zvláštní zapochybování sám nad sebou. Jak ochotně jsem přijal autoritu jména, jak snadno jsem si jednotlivé situace začal spojovat s neexistujícím životopisem, jak rychle jsem byl ochotný hledat významy tam, kde mi je někdo jen naznačil. A možná právě proto mě Okenice zasáhly tolik. Ne proto, že by inscenace nabízela odpověď. Naopak. V okamžiku, kdy se zdálo, že všechny dílky skládačky konečně zapadnou na své místo, mi soubor celou skládačku sebral ze stolu a nechal mě přemýšlet, proč jsem si byl vlastně tak jistý, že obrázek znám. Vlastně si připadám, jako by mi nastavil naprosto brutální zrcadlo.

Mám jedinou drobnou nevyřčenou touhu. Docela by mě bavilo, kdyby soubor vydržel mlčet ještě o něco déle a neexistujícího autora odhalil třeba až na veřejné diskusi. Nebo mu vytvořil falešnou Wikipedii, kterou by nás nechal mezi představením a diskusí najít...

Ať už ano, nebo ne, jsem neskutečně rád, že mi Frgál na nitkách tuhle otázku vůbec položil, že mě donutil tak hluboce pochybovat. Okenice pro mě tak zůstávají jedním z nejsilnějších divadelních zážitků poslední doby.

Vojtěch Matějčka

Haiku na Okenice

Autor Migawka
Představení o ničem
Mě naplnilo

jas

VYTRŽENO Z DISKUZE

Bavilo mě koukat se na rekvizity – rovnací boxy s dírou. Využili jejich plný potenciál a dělali s nimi hezké iluze. Skvělý mi přišel i mikrofon-žárovka. – Viděli jsme na místě vznikající experiment. – Zaujala mě dětská hravost, která byla poutavá, mluvila i k mému vnitřnímu dítěti, chtěla bych v něčem podobném taky hrát. – Říkala jsem si, že si musím autora Otakara Migawku vyhledat, a pak jsem se dozvěděla, že neexistuje. – Bavila mě hravá vizuálnost, ale i úžasná hravá hudba. – Bavilo mě, že to ve výsledku byla krásná bouda, a jak snadno jsem se nechal oblnout použitými jevištními prostředky. – Oceňuju práci s předměty, které soubor využil na maximum. Scéna se měnila přímo přede mnou. – Jsem ráda, že jsem konečně nějaké představení plně pochopila. Přesně něco takového bych od souboru z Brna očekávala. – Oceňuju hru s prostorem, humorem, předměty. Šlo o protipól včerejší inscenace o van Goghovi. Jediné, k čemu mám výhrady, byl vtip s dějã vu. Nepřišel mi vhodný, spíš trošku urážlivý. – Možná by mě o něco víc bavilo, kdyby soubor odhalil neexistenci autora až o něco později, třeba po diskusi. – Nebo by bylo zajímavé, kdyby si divák na tu „boudu“ přišel ve výsledku sám. – V průběhu jsem měl pocit, že jde o nahodilé kousky autorova díla a že jejich řazení má logiku, kterou jen nenacházím, ale předpokládám, že ve skutečnosti jde o náhodný výběr. – Přistoupila jsem na to, že jde o autora absurdních dramát, a tím pádem jsem byla spokojená s absurdností jednotlivých scén. – Pořád jsem trochu hledala příběh, potenciální témata jednotlivých děl, po celou dobu jsem prahlala po dalších úryvcích.

Tomáš Žižka: Viděl jsem představení podruhé, poprvé to bylo na přehlídce ve Svitavách. Definovali jsme tam jeho formát

jako dada kabaret. Tristan Tzara ostatně řekl, že dada není jen stavění, ale i pád kostek. Je dobré uvědomit si kontext, ve kterém inscenace vzniká. Dada bylo ve 30. letech ventilem, jak se zbavit hrůz válek, a dnes se několik válek odehrává v blízkém okolí. Ve Svitavách se hrálo nablízko s diváky, tady inscenaci trochu brzdila hráz mezi jevištěm a hledištěm. Ovlivnilo to tempo představení, velký prostor mu nesvědčí.

Klára Litterová: Také jsem představení viděla ve Svitavách. Tady chvilka padalo, což asi opravdu bylo způsobeno prostorem. Zážitek jsem měla trochu umenšený tím, že jsem znala konec, ale i tak mě bavila hravost souboru a zároveň serióznost, se kterou herci k jednotlivým scénám přistupují. Připomnělo mi to, když jsme na dramataku „dělali z prdu kuličku“. Líbilo se mi, jak soubor bral prstové loutky jako partnery. A to, že jednotlivé básně dělali neilustrativně.

Petr Váša: Představení jsem bral jako parodii na kukátkové divadlo, dlouhý nos na divadelní konvenci. Také mě hned napadl dadaistický kabaret, připomněl mi arpovské dada „něžnějšího typu“. Je skvělé, že jsme viděli, jak může dadaistická koláž fungovat.

Soubor: Zcela drze jsme si chtěli dělat, co se nám líbí dělat na jevišti. Zažila jsem šok, když se z toho stalo divadlo, které jsme měli někomu ukazovat. Nejdřív vznikly texty a poznámky. Různé absurdnosti si všichni průběžně zapisujeme do telefonu. – U vtipu s dějã vu šlo jen o hru se slovy, vůbec nás nenapadlo, že by mohl být pro někoho urážlivý.

zapsal David Slížek

SLOVA NEHRAJÍ ROLI, JEJICH MELODIE ANO

Rozhovor se souborem

**Jak se vlastně dalo dohromady tohle vaše trio? V čem si lid-
sky i divadelně nejvíc rozumíte?**

My se známe už strašně dlouho, hlavně ze ZUŠky. Sice jsme o sobě věděli od malička, ale pořádně bavit jsme se začali až tak v osmé třídě. S Tondou jsme navíc spolužáci, i když je o rok mladší, takže jsme spolu dělali i přednes. Máme za sebou společnou historii, takže už přesně víme, jak funguje naše vzájemná dynamika a v čem si na jevišti vyhovět.

**Proč jste sáhli zrovna po téhle předloze? Co vás na ní tak
zaujalo?**

Ono to na nás tak nějak samo vyskočilo. Mě osobně hrozně baví absurdní drama. Navíc jsme věděli, že chceme stavět na té naší energii, kterou jako trio máme, a zkusit si společnou improvizaci, která se dá do absurdity skvěle aplikovat.

**Vaše představení se hodně točí kolem sňatků a vztahů. Je to
pro vás klíčové téma?**

Ono to sice vztahy a manželství tematizuje, ale pro nás to o tom vlastně vůbec není. My v tom nevidíme nějaký hluboký příběh. Mnohem důležitější je pro nás samotná forma hraní, melodie, rytmus a intonace toho textu. Je to spíš o tom hrát si s těmi slovy a s tou dynamikou. Divák z představení nemusí odejít s tím, že pochopil děj, ale měl by cítit tu energii a kontrast mezi námi.

**Na scéně máte jako dominantní prvek gauč, proč je pro vás
tak klíčový?**

Nejdřív jsme zkoušeli pracovat s židlemi, ale bylo to hrozně nejednotné a roztříštěné. Pak jsme úplně náhodou někde viděli gauč a hned nás trklo, že by to mohl být skvělý spojující prvek. Gauč nás nutí být blízko u sebe, fyzicky nás propojuje a přibližuje k tomu ideálu, že jsme vlastně jako jeden člověk. Skvěle to tmelí ty naše postavy.

**Vnímáte se na jevišti jako jeden člověk, nebo jako tři odlišné
postavy?**

To bychom nechali na divácích, ať si to každý vyloží, jak chce. My se snažíme hrát si s tím, jak se ty naše postavy doplňují. Každý z nás do toho přináší úplně jiné emoce a chování.

Diviš Novák a Lucia Jacková

Haiku na Pomocný ženich

Gauč od Kuptíků
Hrál na přehlídce krásně
Říkám svatbě ano

jas

TŘI KLUCI NA GAUČI

Recenze recenzetská, z pohledu naší profesionální recenzentky

Drobnička Pomocný ženich, kterou nám na kanapi převyprávělo trio bezejmenného pána, ztvárněné trojediným hrdinou z Liberce, má v sobě poetiku předlohy povídky Ivana Vyskočila, umně zabalenou do image nevyžádané návštěvy, která prostě musí sdělit svůj příběh. V civilu bychom z takové návštěvy asi moc velkou radost neměli, v případě performance ale byla vítaným zpestřením horkého odpoledne.

Příběh sám je jakousi minianekdotou, kterou uměl Vyskočil mistrně pointovat drobnými gagy a ozvláštňovat milými pábitelskými vtípky. Díky třem odlišným mužským typům, které dávají dohromady osobnost chlapíka, který se životem protlouká nejprve jako nájemný zástupce průšvihářů, který na sebe bere ochotně (a za výplatu) průšvihy ostatních. Taková kariéra ovšem má svá úskalí, někdy i v potenciální násilné reakci stěžovatelské. Náhoda tomu chce, že reprezentantka stěžovatelského oddělení Eliška se s naším hrdinou sblíží, a díky natěšeným starouškům nakonec dojde k dohodě o svatbě. To, co by se někomu mohlo zdát traumatizujícím zážitkem, totiž rozhodně NE potencionálního ženicha „u oltáře“, se tu díky výmluvnosti a důležitým argumentům pána stává populárním řešením svatebního (a následně manželského) problému. Originální řešení, kdy si nevěsta může prožít svatební den, a to bez následků nudného či problematického manželství - no řekněte, kdo by tohle nebral? Náš hrdina se stane populárním a jeho specifický byznys je i výnosný. Spokojenost na všech stranách. Ale vždy nastane moment, kdy dojde k mýlce, a náš hrdina řekne ANO. Tím se stane nikoli pomocným, ale regulérním ženichem, a to značí začátek manželství a zároveň ukončení kariéry pomocného ženicha.

Trojice protagonistů (tedy tři podoby jednoho vypravěče) společně s režisérkou na celou situaci šli velmi chytře. Lze sice argumentovat, že by tady vystačil vypravěč – interpret jeden, ale to by zdaleka nebyla taková podívaná. Trojí obsazení jednoho a téhož člověka, kdy se všichni tři tísni na jednom gaučičku (v duchu vyskočilovském ovšem bylo, že i při diskusi snad náhodou se opakovala situace a tři protagonisté spočinuli sice na jiném, ale velikostí podobném gaučičku a hra tak svým způsobem pokračovala), a tak obecenstvo rozesazené v poloarénovitém hledišti na dotek hercům si může vychutnávat jejich interakci, jednotlivá gesta a každé hnutí obličeje. Tím, jak jsou každý jiný, ale přesto vzájemně neviditelně propleteni, vzbuzuje jejich souhra různé asociace, od freudovského id, ego a superego, či svatá trojice otec, syn a duch svatý. Zároveň je sympatické, že celá věc není – jak prozradili protagonisté – definitivně usazena, ale může se libovolně proměňovat, a je stále otevřena improvizaci. To je ostatně důležitou součástí kratičkého, ale hutného monologu – trialogu, který začíná už umístováním gaučičku v prostoru, kdy se v drobných detailech vyjevují specifika jednotlivých „částí“ jednoho člověka. Jinak je jeho vyprávění, či chcete-li storytelling, poutavé právě vzájemným kontaktem mezi sebou, ale i vůči divákům. Samotný Ivan Vyskočil svými texty dává velmi dobrý materiál k interpretaci, je dobrým základem k dialogickému jednání, a vzhledem k délce představení, která nepřesáhne čtvrt hodinu, je velmi chutnou jednohubkou, a nikoli jen exhibicí jednoho exota – což by se u one-man show mohlo velmi snadno stát.

Jana Soprová

JE TO MÁLO, JE TO MOC?

Recenze redaktorská, z pohledu pisatele našeho zpravodaje, který o divadle něco ví, ale nenechává se tím moc svázat (a ano, studoval nějaký čas KATaP)

Kluci(písek), čistě chlapecká divize z libereckého Divadla Vy-
dýcháno, spolu s vedoucí Michaelou Maškovou zpracovala text
Ivana Vyskočila.

Představení bylo krátké, kondenzované, vzbuzovalo smích v
sále. Vše se odehrávalo na jednom gauči, který si sami aktéři
na začátku přinesli, na konci odnesli a v průběhu z něj vstali
jednou. Tři herci vyprávěli v ich-formě příběh jedné postavy.
Slovo si předávali mnohdy v půlce věty. Příběh muže, který se
z úředníka na oddělení stížností stal ženichem na volné noze,
placeného za to, aby nezávazně odehrál roli ženicha a jehož ka-
riéra skončila pracovním úrazem, když na jednom obřadu řekl
nedopatřením Ano, což mu ale zas tak nevádí, protože pobírá
solidní invalidní důchod, se nedá převyprávět jedním souvětím.
Unikla by nám tehdy samotná vyprávěcí bravura Vyskočilova
textu.

Právě text považuji za hlavního hrdinu tohoto představení.
Vedle autorských inscenací či koláží, které na této Mladé scéně
drtivě převažují, jsme tady měli co dočinění s adaptací literární-
ho textu. A to ne ledajakého. Jeho autor je takovým autorem,
jehož životním dílem je zkoumání samotného autorství. Zůstala
tu po něm dokonce katedra, která se věnuje autorské tvorbě a
pedagogice (KATaP). Rovněž tu po něm zůstala metoda nazý-
vaná Dialogické jednání s vnitřním partnerem. Metoda, která
zůstane v této recenzi nevysvětlená, toliko že Vyskočil hledal za
vnitřním tokem myšlenek jedince vnitřní dialog. Místo jednoho
toku raději ping-pong mezi našimi vnitřními postavami. Naše
samomluva není monolog, ale dialog sama se sebou.

Inszenaci Pomocný ženich tak vnímám jako rozjuchanou studii
tohoto principu. Ohledává a různě variuje jeden herecký fígl.
Hledání dialogičnosti v ich-formě. A to je jisté, že se tam ta
dialogičnost najde, když je autorem právě Vyskočil. Není to nic
méně než to, ale zároveň ani nic víc. Ambice zůstávají na gauči.
A to není mnoho, ale zároveň to není ani málo. Právě minima-
lističnost gauče, který je jakýmsi jevištěm na jevišti, umocňuje
herecké prostředky hráčů. Jsou na sebe namáčknutí, a tak
sebemenší pohyb herce zleva musí cítit i herec zprava, o herci
uprostřed ani nemluvě. Přestože se tedy takřka celou dobu ze
sofa nezvedli, mám z představení pocit, jako by to byl jeden
neustálý pohyb.

Druhá, pravděpodobnější možnost je, že se nejedná o herec-
kou studii, spíše o blbnutí tří kluků, kteří ale mají dobrou ve-
doucí a tolik nástrojů k pohybu po divadelním světě, že poetiku
Vyskočilova textu objevují zcela intuitivně. To není málo, ale je
to všechno? Nebo se jako diváci a recenzenti můžeme domá-
hat ještě nějakého hlubšího tématu?

Vyskočilův text mezi potenciálními tématy bruslí, aniž by
směřoval k nějakému stanovisku. Témata jsou přitom přítomna
– absurdita institucionálních funkcí, banalita rituálů, invalidní
důchod jako životní cíl, hodnota či nehodnota manželského
svazku atd. Jako divák se na ně však nezaměřuji, moje pozor-

nost sleduje eleganci a virtuozitu onoho bruslení mezi nimi.
Přesto tu však ta témata jsou a při četbě Vyskočilových textů
zažívám, že právě skrze to, že se neakcentují, o to více se mě
nějak podvědomě, kradmo dotýkají. V inscenaci Pomocný
ženich jsem však měl dojem, že zůstalo u onoho virtuózního,
velmi zábavného bruslení. To není málo, ale není to všechno.
Není to všechno, ale není to ani málo.

Jan Mrázek

VYTRŽENO Z DISKUZE

Inscenace byla nápaditá a těžila z funkčního minimalismu, který začal už tím, že si herci na začátku všechno přinesli, čímž mě už při příchodu upoutali. – Herci byli výborně sehraaní, nastavili skvělou energii a udrželi moji pozornost celou dobu. Připadali mi jako tři Saturninové a moc mě bavili. – Tři herce jsem vnímal jako jednu schizofrenní osobu, která se chtěla pochlubit tím, čeho v životě dosáhla. – Seděla jsem úplně vepředu a připadalo mi, jako by ke mně na návštěvu přišli tři borci s pohovkou a vyprávěli mi příběh. – Jednou jsem jela taxíkem a taxikář mi celou dobu vyprávěl o svatbě svojí dcery, ukazoval mi fotky a podobně. Připomnělo mi to tuto inscenaci: vůbec nevím, proč mi herci příběh vyprávěli, ale bavilo mě to. – Zaujalo mě, jak tři herci dokázali fungovat jako jeden člověk. – Hledala jsem důvod, proč na pohovce sedí právě tři vypravěči. Možný klíč jsem našla v jedné situaci, kdy herci mluvili trochu přes sebe. Vidím, že jsou na jevišti spolu, ale možná bych občas potřebovala i slyšet, že tam jsou spolu. – Trojjednost jsem si vysvětlila tím, že při svatbě člověk řeší tři možnosti: ano, ne a nevím. – Trojice je velmi funkční v rytmizaci a pointování vyprávění. – Spíš než tři v jednom jsem herce vnímal jako jednoho ve třech. Nebral jsem je jako jednu postavu.

Petr Váša: Důležitá pro mě byla charakterizace jednotlivých postav: centr, punkový a slušňák. Ztrojení je pro mě ohromně

vyskočilovské. Ivan Vyskočil vytvořil dialogické jednání na základě ožívování vnitřních postav.

Tomáš Žížka: Na jevišti je freudovská pohovka. Zkoušel jsem si zaškrtávat freudovská témata, která se v představení objevila, protože jsem měl pocit, že by to mohl být klíč k trojdialogu, i kdyby inscenace nebyla takto stavěna vědomě.

Klára Litterová: Byl to skvěle uchopený Vyskočilův text, moc děkuju za představení, které výborně fungovalo.

Tomáš Žížka: Scénograficky bylo odvážené a důležité, že se hrálo v aréně.

Soubor: Nemáme důvod, proč příběh vypráví tři herci. Náhodné je i to, jak si sedneme. Pokaždé máme jiný gauč nebo sedíme na něčem jiném. Ani vizuál nehraje žádnou roli. Jediný důvod ztrojení pro mě osobně je rytmika textu a práce s intonací. – Je skvělé, že můžeme působit dojmem, že je to celé promyšlené, ale není.

zapsal David Slížek

Tutu Bazo, ZUŠ Turnov:
Čekání na Filipa

NA DŘEŇ KLUČIČÍHO ŽIVOTA

Rozhovor se souborem

Co jste vlastně zač a jak jste se dali dohromady jako soubor Tutubazo?

Naše historie je docela divoká. Začínali jsme na dětské scéně ještě jako ADHáData. Když jsme povýšili do Mladé scény, přejmenovali jsme se na Tutubazo a udělali hry jako Smetišťe nebo Street poezie. Jenže jak lidi odcházeli na vysokou, soubor se rozpadl. My jsme byli o generaci mladší soubor, který potkal úplně stejný osud. Tak se tyhle dvě rozpadlé party kluků spojily do jednoho pětičlenného týmu a pokračujeme dál pod stejným názvem.

Minulý rok jste hráli Krysáky, což byla vyloženě odlehčená věc. Teď v Čekání na Filipa jdete trochu víc na dřeň a řešíte svoje vlastní osobnosti. Proč ta změna?

Jak jsme se sešli v téhle čistě klučičí sestavě, přišlo nám to jako skvělá příležitost ukázat klučičí život se vším všudy a jít do hloubky. Vzali jsme naše reálná „já“, udělali z nich taková alter ega a boostli je na maximum. Na scéně to vytváří skvělé kontrasty.

Já v předchozích letech hrál spíš pohádky nebo povrchnější věci. Teď jsme ale chtěli udělat osobní zpověď a odlišit se od toho, co jsme dělali dřív.

Co je na vašich postavách reálné a co jste si domysleli? Je to všechno stoprocentní pravda?

Naprostá většina těch historek je reálná a opravdu se nám staly. Žádné cizí příhody jsme si nepůjčovali. Maximálně jsme pro lepší efekt spojili dvě různé situace, které se staly stejnému člověku, aby to bylo na jevišti vtipnější a mělo to spád. Nejtěžší pro nás bylo balancovat na té hranici upřím-

nosti. Museli jsme si dávat pozor, aby to nepřekročilo mez a nesklouzlo to v nějakou lacinou taškařici. Divák z toho prostě musí cítit tu realitu.

Další výraznou složkou představení je hudba. Kde jste na ni brali inspiraci? Vy přý navíc vůbec nejste muzikanti.

To je svatá pravda, my vlastně vůbec nejsme hudebníci! Jediný z nás, kdo umí na něco pořádně hrát, je Filip. Jenže ten je tak trochu pod pantoflem své přítelkyně, s námi skoro nezkouší a na představení raději ani nedorazil. Většinu věcí tak drží Tonda, který stojí za looperem. Pro nás jako pro lidi, co na nic nehrají bylo obrovskou výzvou se vůbec sehrát. Hudba vznikala úplně organicky, sešli jsme se na běžné zkoušce a zkoušeli jsme, co nás bude bavit a co bude znít dobře.

A jak vznikaly texty písniček? Třeba takový „Turek“...

My jsme ty texty původně vůbec nepsali jako písničky. Jen jsme si na papír házeli své upřímé názory a prožitky ze života, o tom, jak vnímáme společnost nebo seznamování. Až zpětně nás napadlo, že by se tyhle fragmenty daly použít do hudby. Trošku jsme je poupravili, aby se rýmovaly, a sedlo to skvěle. Spousta těch věcí tak vznikla jako čisté rants, do kterých jsme původně hudbu vůbec neplánovali.

Teď jste tedy založili kapelu. Jaké s ní máte další plány a kdy vyjde první album?

Dneska po cestě kolem COOPU jsme si slíbili, že album vyjde v září! Bude na všech streamovacích platformách a hlavně na vinylech, ty jsou pro nás zásadní. O názvu ještě přemýšlíme, ale zatím můžeme říci, že Hvězdy září v září. Tak uvidíme.

Diviš Novák

Haiku na Čekání na Filipa

Když jsem byl malej
Miloval jsem maminku
Chtěl jsem si ji vzít

jas

SPIRÁLA TRAPNOSTI ROZTÁČÍ MUŽSKÉ KRUHY

Recenze kolegiální, z pohledu vedoucího jiného souboru, který také ví, co obnáší nazkoušet inscenaci na Mladou scénu

Že touha po společném hraní dokáže svést dohromady hodně různorodé charaktery, dobře víme. Jsme ve zkušebně, všichni jsou na místě, ale někdo chybí. Tím je dán rámec a nalajnováno hřiště. Mít legendárního Filipa je pro kapelu zjevně klíčové, ale on má svou Yoko Ono. Tím se odšpuntuje série zpovědí a sdílení, jak jsme to s osobními vztahy měli a máme. Absence Filipa otevírá prostor pro téma mužského sdílení, chtělo by se říct, že zažehne spontánní mužský kruh, kterých se i v naší zemi etablojí desítky, ale rozhodně to není fenomen masově rozšířený.

Po úvodní expozici typů a zarámování situace tak začíná přehlídka povědomých i absurdních situací (někdy pouze rozvedených vtípů, viz Škoda Felicie). Možná by je všechny šlo shrnout refrémem „Bylo to krásné ale i divné / olízla mi obličej i brýle!“

Právě ve chvíli, kdy demonstrují své vzpomínky a zážitky, jsou turnovští borci velmi autentičtí. Jsou ve svém živlu, slyší na sebe, přesně jednotlivé situace graduji a pointují, často jakoby spontánně vznikající písní, ve které přijde ke slovu přinesené a nainstalované hudební nádobíčko, ale jen v náznaku, na úrovni pracovního záznamu nápadu, demonahrávky. To zapadá do rámce zkušebny. Můj úvodní rozpačitý pocit z přepálených charakterů demonstrováných při vstupu na scénu se vytratil. Nutno říct, že vyhřátá kukátková scéna Záložny není herecky úplně vlídná a kluci cítili, že je potřeba trochu přitlačit než se dostanou k songům. (Trochu).

Čekání by mohlo pokračovat do absurdna, mohlo by se prolomit do velmi niterné a intimní zpovědi, mohlo by vystavět šovinisticko-machistickou řachandu nebo šíravou šlehu. Soubor Tuto Bazo odvážně vstoupil na málo prozkoumané území. A rozhodl se udělat to citlivě, přitom zábavně, jejich dema mají opravdu hitový potenciál. „Spirála trapnosti se roztáčí“ by mohl být generačním manifestem zvláště v kombinaci se

sebevědomými tanečními kreacemi. Pohybují se na úrovni autenticity a performativnosti, že jim věřím, že se se to všechno mohlo stát, baví mě to, ale nejsem nucen sledovat nějakou formu terapie či vivisekce.

Páteční žár si bohužel vybral svou daň a tak patrně nebylo v lidských silách dohrát představení, aniž by „spadl řetěz“. Právě extrémní podmínky často odhalují švy, o kterých sice v inscenaci víme, ale většinou je není nutné řešit. Například pasáž o výhledu do budoucna nenavazovala tak organicky, jak by mohla. Poslední songy možná také jindy šlapou lépe. Horko tentokrát možná přebilo punk a návrat Filipa jsme si přáli i ze sebezáchovných důvodů.

Kdo sleduje práci turnovské ZUŠky dlouhodobě, ví, že muzikalita patří k jejich poznávacím znamením. Hudbu i songy, vypůjčené, upravené i zcela autorské používají od nejmladších ročníků ke sdělování tématu, posouvání děje, nikoliv jako banální emoční a časovou výplň. Pohybují se tedy na škále od hry se zpěvy po muzikál. Páteční představení mě motivovalo k dalšímu přemýšlení, jak se živou hudbou v inscenaci zacházet. Muzikálová konvence nám umožňuje vstoupit do alternativní reality, ve které lidé tančí a zpívají tam, kde by jinak pouze mluvili či mlčeli a seděli. V Čekání na Filipa se z činoherního expose ve zkušebně prolne do stylizovaných zpovědí směřovaných k divákovi a aktéři prolomí čtvrtou stěnu ještě dříve, než k onomu „muzikálovému“ výstupu dojde. Možná... ale tady bych už opustil pole recenze a pustil se do dramaturgicko režijních úprav.

Proto skončím odkazem na inscenaci, která je určena mladému publiku a tématicky se pohybuje ve stejné, ale temnější oblasti: S(t)igma /Tantehorse.

Lukáš Horáček

FILIP NENÍ GODOT A ČEKÁ V HOSPODĚ

Recenze recenzentská, z pohledu naší profesionální recenzentky

Pětice kluků, kteří hrají pod názvem Tutu Bazo, nás přizvala do jedné celkem známé situace. Začínající hudební skupina, závislá na svém šéfovi (který prý jako jediný umí pořádně hrát), na něj marně čeká, aby vedl zkoušku. Do plánu se jim totiž motají jeho ženský. Vendulka byla fajn, byla s ní sranda, ale s Kristýnou je potíže. To vědí všichni. Ona totiž pořád něco řeší, hádá se a zjevně nemá Filipovy kamarády ráda. To je ovšem vzájemné. Dnes je to stejné. Kluci se postupně scházejí na zkoušku, ale Filip stále chybí, kdo za to může? To je všem jasné... Ale tohle čekání je přece jen v něčem přínosné, alespoň pro diváky. V mezičase totiž můžou s klukama probírat nejrůznější důležitá témata, ať už jde o vzpomínky na rané dětství (lesní školka), trapasy, nebo nejrůznější verze vztahů a podivností holek, u kterých nikdo nikdy neví, co si vlastně myslí a co chtějí. To vše se děje a prolíná s reálem, kde se stále jen čeká na Filipa. A samozřejmě se zpěvem a tancem v nejrůznějším rytmu a rozmanitých choreografiích, kdy jakoby mimochodem vznikají zárodky budoucích hitů.

Scénicky se začíná postupným příchodem jednotlivců, kteří mohou v krátkých cameo představit svého hrdinu. Ti jsou charakterizováni nejen oblečením, ale i temperamentem, a do-

konce i nápojem, který si přináší s sebou. A je to opravdu škála pozoruhodná, v níž defilují všechny verze od melancholika přes sangvinika až po cholerika či od introverta k extrovertovi. Můžeme jen hádat, nakolik jsou hrdinové blízcí svým představitelům, zda jim byly charaktery přiděleny jako protiklad, či naopak vycházely z jejich přirozenosti, nicméně, v gestech, slovním projevu i celkovém vystupování odkazují k lidem, které někdy někde potkal každý z nás. A jako by mimochodem jsou do jejich výpovědí vpleteny problémy, s nimiž se potýkají (i jejich jistá natvrdoost), kdy si jeden třeba nevšimne zájmu opačného pohlaví, jiný je věčný solitér závislý na mamince a třetí se rozhodně nemůže chlubit výjimečným intelektem, spíše fyzickou kondicí a až drastickou přímočarostí.

Jejich čekání na Godota – pardon, na Filipa, končí optimisticky a směřuje k zářivé budoucnosti. Filip se totiž rozešel s Kristýnou a s oblíbenou Vendulkou plánuje pro skupinu turné. Co více si přát... Veškerá zášť je zapomenuta, a jak se zdá, budoucnost bude opravdu zářivá. A čeká zářivá budoucnost také Tutu Bazo?

Jana Soprová

VYTRŽENO Z DISKUZE

Viděli jsme zkoušku kapely, kde nám kluci přibližovali svá trápení a svůj pohled na svět. A na konci řekli, co by si přáli do budoucna. – Měla jsem pocit, že příběhy byly autentické, vycházely z herců. – Taky myslím, že do velké míry hráli sami sebe, ale s určitou mírou nadsázky. – Představení jsem viděla v Liberci v jiném prostoru, dnes mi přišlo, že postavy měly pevnější charakter, takže jsem pocit autenticity neměla tak silný. – Oproti Liberci bylo představení vypiplané, dnes bylo „divadelnější“. – Jsem ráda, že se sem letos dostaly inscenace v žánru komedie. – Přišlo mi to jako dobrý mix humoru a vážného tématu. – Mám pocit, že jsem poprvé viděl inscenaci, kde kluci řeší holky. Naopak to bývá mnohem obvyklejší. – Zajímavé mi přišlo minimální využívání hudebních nástrojů. – Bylo skvělé, že šli naplno do písniček, které nebyly moc „vymáklé“. – Zjeviště jde humor, humor, humor, a pak najednou přijde scéna, u které si říkám, že mi jí asi chtějí říct nějaké vážnější téma.

Klára Litterová: Když herci přišli na scénu, říkala jsem si, že to vypadá jako typický dramatický „dvoreček“, jak ho všichni známe. Pak nastala trochu strojená diskuse, ale po chvíli přišel humor a na konci se herci tak otevřeli, že mě svou výpovědí pohltili. Bavily mě hudební výstupy. Herci se nám otevřeli s tématy o dětství, holkách a tak dále.

Tomáš Žížka: Zaujala mě snaha stát se kapelou. Inscenace mi přišla jako studentská recese, ale nemyslím to hanlivě. Soubor se pohybuje na hraně, kdy to ještě není přetvářka, a udržel se. Měl jsem pocit, že se velmi přibližuje hitovkám.

Petr Váša: Na práci souboru je dobře vidět, že jednoduché, minimalistické žánry mohou klamat, protože aby fungovaly, musí být provázeny určitou rafinovaností. Vtip obvykle nebývá v tom, co přidat, ale co ubrat. Zápletka je jednoduchá, někomu může připadat jen jako studentská recese, ale je v ní něco víc. Balancuje mezi ironií a vážností.

Soubor: Na začátku herci hráli sami sebe jako postavy, ale zahrát sám sebe na jevišti je těžké. Bylo to zajímavé hledání. Teď se možná potřebujeme trochu vrátit.

zapsal David Slížek

RATATAVERITA, Plzeň:

Vemněles

ODMÍTÁME VYPOVÍDAT BEZ NAŠEHO PRÁVNÍHO ZÁSTUPCE

Rozhovor se souborem

Vaše inscenace je bytostně autorské dílo, má silný koncept a komplexní příběh. Je to kolektivní tvorba?

- Vznikalo to z nás všech a vedoucí role Kačky (vedoucí souboru) přišla, až když jsme to dávali na jeviště.
- Chtěli jsme se letos zaměřit na proces tvorby spíš než na finální produkt. A finální produkt vzešel až z toho krásného dlouhodobého procesu.
- Inspiraci pro představení jsme čerpali z našich autorských textů.

Z jakých inspiračních zdrojů jste vycházeli? Z debaty na Šrámkově Písku jsem zaregistrovala zmínku o knize Tajný život stromů...

- Naše hlavní inspirace je les a příroda.
- Ta kniha ani nebyla inspirace, jenom jeden z takových okrajových vlivů pro postavu tatínka.
- Začali jsme tvořit, když jsme měli soustředění na chatě na vesnici, která je obklopena lesy. Prapůvod začal vznikat, když jsme byli ovlivnění přírodním prostředím.

Jak k vám přišla kůrovcová problematika? To je silné politické téma.

- Líbilo se nám to jako pojetí strachu z neznáma, což kůrvec zosobňuje. Všichni se o něm baví, ale nikdo neví, jak s ním má naložit. A on je taková strašně specifická postavička – když řekneme slovo „kůrvec“, hned je to nějaké téma. A to nás bavilo. Je to i zajímavý audiovizuální prvek, takže jsme vyřezávali, co všechno v kůrovci bylo. A pak to dobře sedělo pro to, co se děje té postavě – úzkost a myšlenky.
- Ale není to něco, co hrálo roli od začátku, jen prostředek, který jsme potom použili v dalším procesu.
- Nechtěli jsme tam dát úplně politické nebo environmentální téma, i když se to hodně zmiňuje na diskusích. Určitě to pro nás téma je, jsme taková ekologové, ale politická stránka nebyla hlavní téma, které jsme chtěli přinést. Ale jsme rádi, že to rozvíří diskuzi.

Nojo, jedna z postav má takovou přímo terapeutickou úlohu.

Jak moc pro vás bylo téma duševní zdraví?

- To je podle mě ústřední téma.
- Jsou tam použité určité terapeutické metody, třeba „představ si, jaký strom bys byl“. A zase to není tak, že bychom je tam chtěli mít, ale ono se to prostě vždycky po cestě potká. Obecně v souboru tahle témata hodně řešíme, a když si potom spolu sedneme, tak to tam lítá.
- Duševnímu zdraví se nevěnujeme odjakživa, ale měli jsme třeba i divadlo o alkoholismu.

Jste na třetí národní přehlídce – jak se s nimi ta inscenace proměňuje?

- Vždycky, než to někam dovezeme, tak něco se z toho po cestě odsype, něco se tam zase přisype.
- Prvně jsme hráli v čistě borovicovém lese. Dneska jsme měli smrk, tak to bylo fakt zajímavé.

Moje kolegyně Verča zrovna dneska říká: „To by mě zajímalo, jestli ten les mají legálně...“

- Jakožto studentka práva vždycky říkám: „No...“ Ale jo, máme.

- Leželo to na zemi.
- Ale odmítáme vypovídat bez našeho právního zástupce.

A pokud jde o koncepci inscenace, ta se nějak mění?

- Určitě ano. I když neměníme příběh, tak stejně najdeme něco, s čím jsme ještě nespokojení.
- Třeba mezi Pískem a Prostějovem to mělo jiný konec. Ta message byla velmi podobná, ale změnili jsme koncepci konce.
- A byla tam živá hudba.
- Podle toho, co dostaneme za feedback, se pokoušíme to přiblížit víc tomu, co chceme sdělit.
- Je to teda překvapující challenge my versus prostor. Je to úplně jiné hrát v Písku, v Prostějově a tady. Dát nahory ty větve je náročné, někdy se s tím poperem líp, někdy hůř.
- Musíme poděkovat všem technikům, co na té cestě kdy byli, protože nikdo na nás nebyl ošklivý, když jsme tam přišli s ukradeným lesem.
- Neukradeným!
- (Ne)ukradeným.
- Vrátime to. My vždycky vracíme tam, kde jsme to vzali.

Řekli jste si, jaký strom jste?

- Ludmila: Vrba.
- Dari: Cedr.
- Barča: Jabloň.
- Jindra: Smrk.
- Sára: Lípa.
- Kateřina: Asi nějaký eukalyptus.
- Domča: Třešeň.
- Hele, Věrka neví...
- To je akát.
- Ale ten má trny, je takový invazivní.
- Věra: Já jsem invazivní taky.

Kateřina Kubák Prášilová

BROUK V HLAVĚ

Recenze recenzentská, z pera pisatelky našeho zpravodaje, která o divadle něco ví

Je nepřekvapivé, že se na Mladé scéně setkáváme s iniciačními příběhy, je rovněž nepřekvapivé, a nadto chvályhodné, že se tu setkáváme s příběhy dotýkajícími se environmentálních témat. Mimořádně mě ovšem potěšilo, a ještě k tomu překvapilo, že plzeňský soubor RATATAVERITA vytváří pro svou dospívající hrđinku paralelu k lesnímu ekosystému, který jde nevyhnutelně ruku v ruce se značně zpolitizovaným tématem lýkožrotů.

Kůrovcové „kalamity“ jsou sice na první pohled živelnou katastrofou způsobovanou jednoznačným nepřítelem, jenomže narozdíl třeba od klíštat je kůrovec v zásadě kámoš a přispívá ke stabilitě a přirozené obnově lesů. Myšlenka, na které stojí Vemněles, je veskrze sympatická – v dospívání je důležité si uvědomit brouka ve vlastní hlavě a přijmout i to strašidelné v nás, a díky tomu se moci posunout, růst dál.

Občas jsem si ale nebyla jistá, co vlastně dívku trápí – je to naddimenzovaná, monstrózní a netečná matka-robot? Jsou to vlastní pochyby o sobě samé, náhlá ztráta schopnosti se v sobě vyznat? Přijímám, že k propadu do vlastního šíření přispívá všechno zmíněné, ale inscenace na mě v tomto pomrkávala příliš mnoha významovými akcenty. Největší zmatek ve mně potom vyvolávala postava matky. Ještě vysvětlím.

Inscenace nám vzhledem ke své alegorické povaze nic moc neusnadňuje (což považuju za bytostně úctyhodné a sympatické). Protagonistka na začátku vystoupí po schůdcích, na kterých krok po kroku odloží typické rekvizity dětství a zároveň

předměty ze světa civilizace (Rubikovu kostku, flétnu, brusle a budík), zanechá za sebou svůj dětský pokoj, v němž není schopna kvůli dorážejícímu šrotování v hlavě spát, a ponoří se do svého vnitřního lesa.

Vlastně je to princip jako z Alenky v říši divů – prožije tam dobrodružství s nejrůznějšími alegorickými postavami, a přitom svádí svůj vnitřní boj. V tomto jsou RATATAVERITA důslední a celý lesní metaforický koncept drží pevně pohromadě.

I scénografická stránka inscenace je na amatérské poměry mimořádná. Náznakový vnitřní les z přírodních materiálů je na jevišti malé konceptuální výtvarné dílo. Potíž mi občas činily kostýmy – například rudodřev koka evokující kromě veksláctví i jakousi pseudoušlechtilou uměleckost v renesančním hávu, ale v první řadě – a teď se k tomu vracím – matka. V červeném kostýmu s výrazně stylizovanou siluetou s třásněmi (dovedu si představit, že by přesně takový mohla navrhnout přední kostýmní výtvarnice a scénografka Petra Vlachynská!) připomíná právě kůrovce. Nadto s ohledem na to, že její prací a životní náplní je řezání–destrukce větví (na úplně nesmyslné špalíčky).

Okouzlena obrazem sebekůrovce jako geniální metafory vlastních běsů složitě rozplétám, co všechno a jak v daném ekosystému škodí. Nebo škodí... Možná vlastně jenom pomáhá se určitými životními fázema probolet.

Kateřina Kubák Prášilová

Haiku na Vemněles

V hlavě mám život
Lesem svým se prodírám
Stromy se hladí

jas

O DOSPÍVÁNÍ A EKOLOGII DUŠE

Recenze recenzentská, z pohledu naší profesionální recenzentky

Téma, které nikoho nemine – dospívání a přemýšlení o sobě samém(m), o tom, co se děje v mé hlavě, zasuté vzpomínky na nepříjemné momenty dětství a raných fází dospívání. To vše je nehmotné, skryté v závitěch našeho mozku. A dříve či později nastane chvíle, kdy to někde v mé hlavě začne skřípat a hrzat. Je to lýkožrout, který hloubí cestičky, ničí to, čím jsem dosud byl(a), aby místo toho mohl vyrůst nový strom (nový – dospělý – člověk). Tohle je snad hlavním tématem inscenace *Vemněs plzeňského souboru RATATAVERITA*, jehož hrdinka se prodírá tím zeleným pichlavým porostem od dětství k dospělosti.

Když vstupujeme do prostoru, do nosu nám vnikne vůně lesa a také zrakový vjem je útěšná zeleň borovic, ale zvuková složka zdaleka tak příjemná není. Do melodie, která zní, se stále více vloupává zvuk nepříjemného skřípání, rušivé provokativní tóny, které se časem mohou zdát k nesnesení. Vstupuje dívka v pláštěnce, která na schůdkách odkládá nejrůznější artefakty související s její minulostí, flétnička, kolečková brusle, fotka z večírku... Vstupuje trochu až rituálně do lesa svého podvědomí. Ale to dochází divákovi teprve postupně, v tom lese totiž je všechno tak trochu jako v psychedelickém snu (je to les podobný tomu shakespeareovskému ve *Snu noci svatojánské*, tedy žádná idyla, i když se nám některé momenty mohou jevit komedií).

A tak tu v pozadí probíhá vzpomínka na dětství, kdy maminka věčně pracující – do nekonečna se potýkající s řezáním dříví, zatímco tatínek si na druhé straně v klidu čte, a mezi nimi pobíhající holčička, která ovšem stojí (nebo se aspoň cítí) na okraji zájmu rodičů. Tatínek ji sice slovně utěší, ale fofrem ji pošle zpět k matce a matka jí jako lék na nepříjemné zvuky v hlavě doporučí sluchátka... Vzpomínky přeskakují dál a putují po lesní krajině podvědomí, kde se dívka setkává s podiv(uh)nými bytostmi, které se někdy vemlouvají, jindy jen tak proběhnou kolem a třeba taky svádějí k novému zakázanému lákadlu, ať už jsou to drogy, či erotika. A skřípání a kousání lýkožrouta je tu stále přítomno, neustává, dokud si to člověk všechno neprojde, nepochopí, nesmíří se. Nakonec přece jen ta chvíle nastane – dívka sundává ochrannou pláštěnku, sluchátka už jsou dávno pryč, a odchází. Ten její sen noci svatojánské, kdy vyhřeznou nejrůznější strachy, obavy a křivdy minulosti, je přece jen delší. Ale na konci odchází přece jen očištěna, mnohé životní otázky jsou vymazány a hlava velí, že je třeba jít dál – k dospělosti. A každý z diváků, ať už má v hlavě jakéhokoli lýkožrouta, po představení naposledy nadechne vůni kouzelného lesa a vyjde do světa, v němž přes hluk nejrůznějších podnětů reality už to skřípání není tolik slyšet.

Jana Soprová

VYTRŽENO Z DISKUZE

Byla to alegorická inscenace o dospívání. Tím se mi otevírala otázka, jak stará je hlavní hrdinka. Na začátku jsem ji vnímala jako malou holku, ale když se otevírala témata jako drogy a sexualita, zmátlo mě to. – Přišlo mi, že během příběhu vyrostla. – Bylo jí zhruba tak 13 let. – Myslím, že je starší, a všechno se odehrává v její hlavě, v jakési vzpomínce. – Věk pro mě nebyl vůbec podstatný. – Když na začátku odkládala věci z minulosti, brala jsem to jako životní retrospektivu, psychedelické vzpomínání. – Dospívání je široký čas, člověk se přece pořád zamýšlí nad vztahem s rodiči. – Nevím, jestli to bylo horkem, ale příběh jsem vnímala jako fantasy. Až po rozhovoru s kamarády mi došlo, že tam byly témata ze života, jako je sexualita nebo drogy. – Zajímavým prvkem bylo vysvětlování témat prostřednictvím návratu do dětství. – Jedním z témat pro mě byla úzkost z haldy věcí, které se na nás v životě valí. Dospívání bylo v inscenaci jen prostředkem k tomu, jak ukázat, že se člověk dostane pod tlakem do situací, se kterými si neví rady. – Líbila se mi metafora úzkosti lýkožrouta, který se dokáže dostat pod kůži. Zvuk, který se dostane dovnitř a bolí. – Silný moment byl, když hrdinka přišla za matkou a ptala se „slyšíš to?“ A ona řekla, že ne. – Hrdinka se chrání pláštěnkou a sluchátky a když se jich na konci zbaví, začne své problémy konečně řešit. – Silné bylo, jak se v prvním plánu setkala holčička s alteregem, a v druhém plánu probíhala hádka rodičů. – Líbil se mi motiv lesa, kde hrdinka

vstupuje do nebezpečí a zároveň je pro ni domovem. – Zásadní pro mě bylo, že jsem z jeviště cítila skutečnou vůni lesa. – Po drogové scéně jsem se trochu hůř na inscenaci napojovala.

Tomáš Žížka: Na přehlídce v Písku jsme kritizovali, že je v představení „příliš moc lesa“. V dnešním prostředí mi inscenace přišla srozumitelnější. Vyjasnil se i příchod s předměty pokládány na schody. Všechno důležité se ale odehrává v centrální části scény, možná by bylo lepší, kdyby se hrdinka do lesa víc propadala, kdyby se některé postavy do epicentra nedostaly a lákaly by ji z okraje.

Klára Litterová: Viděla jsem představení v Prostějově, změny od té doby přispěly ke srozumitelnosti sdělení. V inscenaci mi zůstává problém času, který pro mě plyne až moc reálně, takže jsem na hraně udržitelnosti pozornosti.

Petr Váša: Představení bylo zajímavé a slibné, zajímalo by mě, jak by vypadalo, kdyby bylo radikálnější. Bylo to takové „sex, drogy a lýkožrout“. Myslím, že by se soubor nemusel bát větší práce s časem a zpomalením.

Soubor: K otázce věku hlavní hrdinky – vrací se do svých myšlenek a vzpomínek, její věk není konstantní.

zapsal David Slížek

Respektive v tom podcastu mluví spousta lidí, kteří ani tlustí nejsou (vrcholová sportovkyně, modelka), přesto jejich tělo podléhá nějakým očekáváním. Vnímám jako důležité komunikovat, že každý člověk v jakémkoliv těle si zaslouží respekt. Projekt Moje tělo je moje se dá sledovat na sítích a snažíme se otevírat téma, že mohu žít svůj život i v těle, které podle jiných není dokonalé. A vůbec to neznamená rezignovat na svoje zdraví, ale nemusím čekat na "až." Ve svém těle můžu chodit do fitka, jíst, pomilovat se, jít si zaplavat v bikinách. V tomhle je zpěv a tělesnost něco velmi blízkého - jsme tlačeni prostředím si připadat, že nejsme dost, jenom proto, že jsme normální.

Jan Mrázek

NEURODIVERGENTNÍ OKÉNKO

Ptala jsem se pedagogů dramatické výchovy a divadelníků, jaká jsou úskalí jejich profese.

Petra Severínová, vedoucí dramatického souboru Červiven: „Stálé přitvrzování zřizovatelů na byrokracii. Začala jsem před 30ti lety a dnes mám o 200% více vyplňování papírů.“

Víta Zborníková, herečka a vyučující na střední grafické škole: „Nejhorší při práci s dětmi je to, když se nepracuje s dětmi. Přesto, že jsem teď 5 let učila, spoustu času jsem trávila jako učitelka komunikací s dospělými kolegy, vedením a rodiči.“ Hanka, produkční v divadle Husa na provázku: „V divadle se potkávají různé profese, herci, režiséři, scénografové... Je pro mě těžké, když musím všem kolegům vysvětlovat, proč některé věci fungují tak, jak fungují. Nemám také čas vysvětlovat všem určitá rozhodnutí, která ovšem ovlivňují jejich tvorbu. Jsou z toho pak frustrované obě strany.“

Klára Litterová, lektorka, vyučující dramatické výchovy: „Papíry a tematické plány. Ale dá se to časem naučit a člověk si na to zvykne.“

Ondra Kohout, vedoucí souboru Nekroflík, učitel na gymnáziu: „Nejvíce asi to, že práce učitele leží hodně na konkrétním jednotlivci. Chyběl mi kolektivní support (podpora).“ Nikdo neříkal, že to bude vtipná rubrika.

VRZ

DOPLNĚNÍ A DEMENTI

Doplnění ankety z předchozího dne – Jakou debilní otázku vám lidé opakovaně pokládají, i když Vám vadí na ni odpovídat?

Tomáš Žižka, lektor a performer: A který oko máš to pravý?

Antonín Brinda, lektor a performer: Jaký význam mají ta tetování na ruce?

ZVÍŘÁTKO NA KONEC

Bylo 27. 6. 2026, 0:33, když organizátorka Mladé scény, vážená reprezentantka organizace NIK, se volně inspirovala představením Vemněles a když našla žábu, olízla ji. Halucinuje do ranních hodin. Ta žába.

MLADX A ZAJÍMAVX

Dnešní terénní pátrání zabloudilo až do Dejvického divadla v Praze za Mírou Víťou Zborníkovou, se kterou jsem dneska v terénu vedla rozhovor. Na Mladou scénu přijíždí už řadu let a v posledních letech se začala identifikovat na nebinárním spektru. Na obrázku vidíte vizitky, které letos při setkání rozdávala. Internet Vítu popisuje jako režisérku v poloprofesionálním souboru Nabalkoně Olomouc. Také se věnuje aktivitám mimo divadelní kontext, jako jsou autorská pedagogika a terapeutické formy pohybu.

Je to takhle všechno nebo bys něco ještě ráda doplnila?

Myslím si, že jsem srdcem pedagožka. Od divadla naopak zažívám určitý odstup. Vlastně ale příjemný odstup, který mi dovoluje určité vyklidnění. Pohyb je pro mě velmi důležitý a blízký – to, že by měl člověk fungovat ve svém těle. Nejenom v hlavě v rámci racionálního uvažování, ale také v tělesnosti.

Když si člověk najde tvé jméno, tak na něj vyskočí odkaz na Dejvické divadlo. Jak se to stalo a nad čím spolupracujete?

Tvoříme spolu inscenaci s názvem Facka, což je první inscenace poté, co Dejvické divadlo jako umělecký šéf převzal Jirka Havelka, který tuhle inscenaci i režíroval. Jedná se o inscenaci založenou na skutečné události, která se stala v Praze před čtyřmi roky. Jedna z postav, které tam jsou je romského původu. A pak jedna, která se tehdy identifikovala jako nebinární, dneska už jako trans feminní. A tahle slečna, která je předlohou pro postavu, kterou hraji, se vyjádřila, že by ji měl hrát někdo, kdo to má stejně jako ona. To znamená někdo na trans feminním nebinárním spektru. Pak se mi ozvala dramaturgyně Kateřina Letáková, ať se přijedu podívat na zkoušku. Tak jsem přišla a byla tam rodina té holčiny. Vyprávěli mi, co se dělo, a mě to tak dojalo, že jsem nemohla říct ne.

Řekla bys tedy, že jsi v souladu se svou rolí?

Určitě, protože to celé fungovalo jako kolektivní proces. Přestože jsme primárně vycházeli ze soudních spisů, přepisů výsledků a z toho, co se opravdu stalo, tak jsme si to samozřejmě hodně přenášeli na sebe.

Jak jsi pracovala s ošetřením své role, aby sis dokázala zachovat určitý odstup?

Neříkám, že to nebylo komplikované. Spousta nápadů šla z mé vlastní zkušenosti. Třeba scéna s dědou, kdy má moje postava coming out – na to jsme neměli žádný materiál. Avšak jak se to představení hraje často, tak už se to příjemně ochodilo.

Má inscenace pro tebe momenty, které v tobě stále rezonují?

Vnímám silné momenty především z druhé půlky inscenace, která se mé postavy tolik netýká – a ani se netýkají vyloženě trans tematiky. To je vlastně takové poselství, které bych chtěla předat: kdykoliv je někde trans člověk, tak to neznamená, že je to všechno o něm. Ani on (nebo aspoň já) nechce, aby byl středem pozornosti. Podle mého není potřeba takhle lidi odlišovat a vlastně pozornost je opravdu to poslední, co kterýkoliv queer člověk chce.

Adéla Valachová